

Sylaby na štátnu skúšku z morálnej teológie

1. a) Definícia morálnej teológie. Úloha moralistu v súčasnosti. Problém autonómnej morálnej teológie a jej posúdenie v encyklike *Veritatis splendor*.
b) Čo je obsahom špeciálnej morálnej teológie? Význam a história prológu pre Desatoro. Vzťah desatora a mravného prirodzeného zákona.
2. a) Sväté písmo v morálnej teológii. Pohľad na morálnu teológiu podľa dokumentov II. vatikánskeho koncilu. Ekumenický rozmer morálnej teológie.
b) Definícia Božskej čnosti viery a jej význam pre kresťanský život človeka. Ako sa táto čnosť stáva základným a rozhodujúcim aktom v živote kresťana? Viera ako akt a úkon. Hriechy proti čnosti viery.
3. a) Dejinný vývoj morálnej teológie: rozdelenie na jednotlivé obdobia a vymenovanie jednotlivých predstaviteľov a ich predstavenie morálnej teológie.
b) Definícia Božskej čnosti nádeje. Nádej v dejinách Cirkvi (zvlášť na II. vatikánskom koncile - vymenujte dokumenty, kde sa nachádza). Stručný rozbor encykliky *Spe salvi*. Hriechy proti nádeji.
4. a) Konstitutívne prvky mravne dobrého skutku. Rozdelenie ľudského skutku. Vzťah skutku a úmyslu.
b) Jadro etickej výzvy II. prikázania desatora. Hriechy voči úcte k Božiemu menu.
5. a) Ľudská osoba v Božom pláne. Chápanie ľudskej osoby na základe *Gaudium et Spes*.
b) Definícia Božskej čnosti lásky. Vzťah čnosti a prikázania lásky. Rozbor tejto čnosti podľa sv. Písma. Spôsob napĺňania poriadku lásky (vzrast a strata tejto čnosti - stručný rozbor encykliky *Deus caritas est*). Princípy lásky k nepriateľom. Hriechy proti láske.
6. a) Jedna z hlavných definícií hriechu. Sídlo a príčiny hriechu (formálny a materiálny hriech). Štruktúry hriechu (sociálny hriech).
b) Výklad VI. prikázania v súvislosti so VII. prikázanim. Rozbor pozitívneho chápania sexuality v Starom zákone. Základný charakter sexuálnej etiky Nového zákona, rannej Cirkvi a ich dôvody.
7. a) 4 kardinálne čnosti a ich dejiny. Problém biblického podkladu pre čnosti. Necnosť a nernosť.
b) Princípy vernosti pravde. Tri druhy jednania pri uplatňovaní pravdy. Hriechy proti VIII. prikázaniu. Definícia lži a problém jej hriechnosti. Princípy a ciele Infoetiky a etiky reklamy.
8. a) Všeobecná a konkrétna charakteristika ľudskej osoby v morálnej teológii. Dobro osoby ako kritérium morálnej teológie.
b) Problém pri formulovaní III. prikázania desatora (prikázanie Božského, alebo cirkevného práva? Je súčasťou mravného prirodzeného zákona?). Biblická definícia sobotného dňa (rôzne výrazy a ich dnešné použitie).
9. a) Uvedenie miest, na ktorých sa vo sv. Písme sa nachádzajú etické pokyny a ich stručný rozbor.
b) Predmet čnosti nábožnosti (rozbor pojmov *latreia*, *duleia* a *hyperduleia*). Kult a Bohopocta ako čnosť nábožnosti. Kultové skutky, prejavy a úkony čnosti nábožnosti. Hriechy proti čnosti nábožnosti.
10. a) Tri základné metódy pre morálne rozhodnutie. Prvotné a druhotné pramene morálnej teológie.
b) Definícia teologických, Božských čností a ich význam v prvom prikázani desatora. Čo je základom nadprirodzeného života v súvislosti s Božskými čnosťami? Čo je potrebné pre plné uskutočnenie Božských čností?
11. a) Morálny život kresťana podľa Katechizmu katolíckej cirkvi. Význam kresťanskej morálky podľa Katechizmu katolíckej cirkvi.
b) Náboženská sloboda, sloboda kultu a svedomia (výklad a problémy chápania deklarácie *Dignitatis humanae*). Zákaz zobrazovania pravého Boha v náboženstve.
12. a) Definícia mravného prirodzeného zákona a jeho vzťah k zjavenému zákonu. Dejiny mravného prirodzeného zákona. Vymenovanie prirodzených sklonov (náklonností človeka).
b) Definovanie rodiny a jej miesta a úlohy v spoločnosti v historicko-biblickom pohľade. Vzťah štátu a rodiny. Povinnosti členov rodiny a hriechy proti nim. Povinnosti členov spoločnosti.

13. a) Sloboda ľudských skutkov. Zdroje morálnosti ľudského skutku a ich vzťah k mravnému poriadku. Prekážky ľudských skutkov. Pripočítateľnosť ľudského skutku, spolupráca so skutkom inej osoby, princíp dvojitého účinku.
b) Dejiny kultovej povinnosti v sviatočný deň. Dodatočné povinnosti v sviatočný deň podľa Katechizmu Katolíckej Cirkvi. Argumenty účasti na sv. omši podľa *Dies domini*.
14. a) Definícia pozitívneho ľudského zákona. Mravná záväznosť zákona človeka a Boha (problém zákona a morálnosti). Epíkea.
b) Pozitívny a negatívny charakter V. prikázania. Rozlíšenie medzi priamym a nepriamym zabitím (definícia potratu). Podmienky nutnosti (seba)obraný problém dovolenosti trestu smrti. Morálna prípustnosť vojny (zmysel pochovávaní mŕtvych).
15. a) Definícia morálneho zákona. Zjavený Božský zákon v Písme svätom. Definícia večného zákona a zákona milosti.
b) Ako vyzerá klasické rozdelenie desatora na tzv. mojžišovských tabuliach. Druhy spoločenských vzťahov a rozdelenie spoločenských čností a vymenovanie hriechov voči nim.
16. a) Hriech a cnosť. Definícia a kritéria hriechu. Smrteľný a všedný hriech. Obrátenie a odpustenie a ich realizácia vo sviatosti (charakter obrátenia; zmysel nápravy hriechu). Vnímanie hriechu dnešnou spoločnosťou.
b) Definícia čistoty a jej predpoklady. Hriechy voči čistote. Sexuálna etika otvorenosti pre splodenie života. Morálny prínos encykliky Pavla VI. *Humanae vitae* a sv. Jána Pavla II. *Teologie tela* pre otázky sexuálnej etiky.
17. a) Definícia a umiestnenie mravnej čnosti. Rozdelenie všetkých čností. Inštinkt, vášne a cnosť.
b) Zásady upravujúce vzťah osobného dobra a spoločenských hodnôt. Stručný prehľad sociálnej encykliky Benedikta XVI. *Caritas in veritate*. Hriechy proti 7. Prikázaniu. Ciele etiky ekológie.
18. a) Definícia morálneho svedomia (akt úsudku, rozumu, alebo citu?). Zmysel svedomia ako poslednej mravnej normy človeka. Svedomie vo sv. písme a v morálnej teológii.
b) Ľudský život ako dar a previnenia sa proti nemu (prednatálna, postnatálna a terminálna starostlivosť o ľudský život). Umelé oplodnenie a jeho etická prípustnosť. Stručný prehľad inštrukcie Kongregácie pre náuku viery *Dignitas personae*.
19. a) Vzťah svedomia a zákona. Práca so svedomím (nutnosť jeho nasledovania). Sloboda svedomia a omyl.
b) Definícia eutanázie a problém pasívnej eutanázie. Podmienky pre darovanie (transplantáciu) orgánov. Kedy je zmrzačenie v rozpore s mravným prirodzeným zákonom (vysvetlenie princípu totality - celistvosti)? Problém prípustnosti sterilizácie.
20. a) Univerzálne povolanie kresťana k plnosti a svätosti: rady a prikázania. Povolanie k dokonalosti podľa sv. Písma. Teologická definícia dokonalosti. Stupne na ceste k svätosti a prerastanie morálnej teológie do mystiky.
b) Historický problém začlenenia IX. a X. prikázania do náuky morálnej teológie. Najdôležitejšia črta X. prikázania a jeho ekonomický rozmer. 3 pozitívne požiadavky X. prikázania.